

అరణ్యపర్వము - జ్ఞానప్రథము

విఘ్నేశ్వర ధ్యానమ్

నమస్తే గణనాథాయ గణానాం పతయే నమః ।
భక్తిప్రియాయ దేవేశ భక్తేభ్యః సుఖదాయక ॥

శ్రీనివాస ధ్యానమ్

అనన్తవేదసంవేద్యం నిర్దోషం గుణసాగరమ్ ।
అతీంద్రియం నిత్యముక్తం శ్రీనివాసం భజేనిశమ్ ॥

శ్రీకృష్ణ ధ్యానమ్

వందే నవఘనశ్యామం పీతకాశేయవాససమ్ ।
సానన్దం సున్దరం శుద్ధం శ్రీకృష్ణం ప్రకృతేః పరమ్ ॥

వ్యాస ధ్యానమ్

వేదవ్యాసం స్వాత్మరూపం సత్యసన్దం పరాయణమ్ ।
శాన్తం జితేంద్రియక్రోధం సశిష్యం ప్రణమామ్యహమ్ ॥

అథ సంకల్పః

శ్రీమదాదివరాహక్షేత్రే, విరాజమానస్య, జగద్రక్షణార్థమవతీర్ణస్య, శ్రీమదఖి-
లాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకస్య, శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామినః,
పరిపూర్ణానుగ్రహేణ, సర్వేషాం, భక్తజనానామ్, ఆధివ్యాధినివృత్తిద్వారా,
ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం, సర్వారిష్టనివృత్తిద్వారా సకలశ్రేయోఽ-
భివృద్ధ్యర్థం, ధర్మార్థకామమోక్షాఖ్య, చతుర్విధ, పురుషార్థసిద్ధ్యర్థం,
సమస్తపాపక్షయార్థం, శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం శ్రీమన్మహాభారతే, వనపర్వణి,
యథాశక్తి, అథ ఏకత్రింశోధ్యాయాంతర్గత శ్లోకపారాయణం,
ఆచార్యముఖేన కరిష్యామహే.

శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మణే నమః

యస్తు నిత్యం కృతమతిః ధర్మమేనాభిపద్యతే ।
అశంకమానః కల్యాణీ సోఽముత్రానంత్యమశ్నుతే ॥ 31-20॥

ఆర్షం ప్రమాణముత్కమ్య ధర్మం న ప్రతిపాలయన్ ।
సర్వశాస్త్రాతిగో మూఢః శం జన్మసు న విందతి ॥ 31-21॥

యస్య నార్షం ప్రమాణం స్యాత్ శిష్టాచారశ్చ భావిని ।
న వై తస్య పరో లోకః నాయుమస్తీతి నిశ్చయః ॥ 31-22॥

శిష్టైరాచరితం ధర్మం కృష్ణే మాస్మాభిశంకథాః ।
పురాణమృషిభిః ప్రోక్తం సర్వజ్ఞైః సర్వదర్శిభిః ॥ 31-23॥

ధర్మ ఏవ ప్లవో నాన్యః స్వర్గం ద్రౌపది గచ్ఛతామ్ ।
సైవః నాః సాగరస్యేవ వణిజః పారమిచ్ఛతః ॥ 31-24॥

అఫలో యది ధర్మః స్యాత్ చరితో ధర్మచారిభిః ।
అప్రతిష్ఠే తమస్యేత్ జగన్మజ్జేదనిందితే ॥ 31-25॥

నిర్వాణం నాధిగచ్ఛేయుః జీవేయుః పశుజీవికామ్ ।
విద్యాం తే నైవ యుజ్యేయుః న చార్థం కేచిదాఘ్నుయుః ॥ 31-26॥

తపశ్చ బ్రహ్మచర్యం చ యజ్ఞః స్వాధ్యాయ ఏవ చ ।
దానమార్జవమేతాని యది స్యురఫలాని వై ॥ 31-27॥

నాచరిష్యన్సరే ధర్మం పరే పరతరే చ యే ।
విప్రలంభోఽయమత్యంతం యదిస్యురఫలాః క్రియాః ॥ 31-28॥

ఋషయశ్చైవ దేవాశ్చ గంధర్వాసురరాక్షసాః ।
ఈశ్వరాః కస్య హేతోస్తే చరేయర్ధర్మమాదృతాః ॥ 31-29॥

ఫలదం త్విహ విజ్ఞాయ ధాతారం శ్రేయసి ధ్రువమ్ ।
ధర్మం తే వ్యచరన్కృష్ణే తద్ధి శ్రేయః సనాతనమ్ ॥ 31-30॥

స నాయమఫలో ధర్మః నాధర్మోఽఫలవానపి ।
దృశ్యంతేఽపి హి విద్యానాం ఫలాని తపసాం తథా ॥ 31-31॥

త్వమాత్మనో విజానీహి జన్మ కృష్ణే యథాశ్రుతమ్ ।
వేత్థ చాపి యథా జాతః ధృష్టద్యుమ్నుః ప్రతాపవాన్ ॥ 31-32॥

వీతావదేవ పర్యాప్తముపమానం శుచిస్మితే ।
కర్మణాం ఫలమాప్నోతి ధీరోఽల్పేనాపి తుష్యతి ॥ 31-33॥

బహునాపి హ్యవిద్వాసః నైవ తుష్యంత్యబుద్ధయః ।
తేషాం న ధర్మజం కించిత్ప్రేత్య శర్మాస్తి వా పునః ॥ 31-34॥

కర్మణాశ్రుతపుణ్యానాం పాపానాం చ ఫలోదయః ।
ప్రభవశ్చాత్యయశ్చైవ దేవగుహ్యోని భావిని ॥ 31-35॥

నైతాని వేద యః కశ్చిద్ ముహ్యంతేఽత్ర ప్రజా ఇమాః ।
అపి కల్పసహస్రేణ న స శ్రేయోఽధిగచ్ఛతి ॥ 31-36॥

రక్ష్యాన్యేతాని దేవానాం గూఢమాయా హి దేవతాః ।
కృతాశాశ్చ వ్రతాశాశ్చ తపసా ద్దగ్ధకిల్బిషాః ।
ప్రసాదైర్మానసైర్ముక్తాః పశ్యంత్యేతాని వై ద్విజాః ॥ 31-37॥

నఫలాదర్శనాద్ధర్మః శంకితవ్యో న దేవతాః ।
యష్టవ్యం చ ప్రయత్నేన దాతవ్యం చానసూయతా ॥ 31-38॥

కర్మణాం ఫలమస్తీహ తథైతద్ ధర్మశాసనమ్ ।
బ్రహ్మ ప్రోవాచ పుత్రాణాం యదృషిర్వేద కశ్యపః ॥ 31-39॥

తస్మాత్ తే సంశయః కృష్ణే నీహార ఇవ నశ్యతు ।
వ్యవస్య సర్వమస్తీతి నాస్తిక్యం భావముత్స్రుజ ॥ 31-40॥

ఈశ్వరం చాపి భూతానాం ధాతారం మా చ వై క్షిప ।
శిక్షస్వైనం నమస్వైనం మా తేఽభూద్ బుద్ధిరీదృశీ ॥ 31-41॥

యస్య ప్రసాదాత్ తద్భక్తః మర్త్యో గచ్ఛత్యమర్త్యతామ్ ।
ఉత్తమాం దేవతాం కృష్ణే మావమంస్థాః కథంచన ॥ 31-42॥

ఇతి శ్రీమహాభారతే వనపర్వాంతర్గత అర్జునాభిగమనపర్వణి
యుధిష్ఠిరవాక్యే ఏకత్రింశోఽధ్యాయః ॥31॥

అథ శ్రీమహాభారతే వనపర్వాంతర్గత అర్జునాభిగమనపర్వణి
ద్రౌపదీవాక్యే ద్వాత్రింశోఽధ్యాయః ॥32 ॥

ద్రౌపద్యువాచ

నావమన్యే న గర్హే చ ధర్మం పార్థ కథంచన ।

ఈశ్వరం కుత ఏవాహమ్ ఆవమన్యే ప్రజాపతిమ్ ॥ 32-1॥

ఆర్తాహం ప్రలపామీదమ్ ఇతి మాం విద్ధి భారత ।

భూయశ్చ విలపిష్యామి సుమనాస్త్వం నిబోధ మే ॥ 32-2॥

కర్మ ఖల్విహ కర్తవ్యం జానతామిత్రకర్షణ ।

అకర్మాణో హి జీవంతి స్థావరా నేతరే జనాః ॥ 32-3॥

యావద్గోస్తనపానాచ్చ యావచ్ఛాయోపసేవనాత్ ।

జంతవః కర్మణా వృత్తిమాఘ్నువంతి యుధిష్ఠిర ॥ 32-4॥

జంగమేషు విశేషేణ మనుష్యా భరతర్షభ ।

ఇచ్ఛంతి కర్మణా వృత్తిమనాఘ్నుం ప్రేత్య చేహ చ ॥ 32-5॥

ఉత్థానమభిజానంతి సర్వభూతాని భారత ।

ప్రత్యక్షం ఫలమశ్నంతి కర్మణాం లోకసాక్షికమ్ ॥ 32-6॥

సర్వే హి స్వం సముత్థానముపజీవంతి జంతవః ।

అపి ధాతా విధాతా చ యథాయముదకే బకః ॥ 32-7॥

అకర్మణాం వై భూతానాం వృత్తిః స్యాన్న హి కాచన ।

తదేవాభిప్రసద్యేత న విహన్యాత్కదాచన ॥ 32-8॥

స్వకర్మ కురు మాగ్లాసీః కర్మణా భవ దంశితః ।

కృతం హి యోఽభిజానాతి సహస్రే సోస్తి నాస్తి చ ॥ 32-9॥

తస్య చాపి భవేత్కార్యం వివృద్ధౌ రక్షణే తథా ।

భక్త్యమాణో హ్యనాదానాత్ క్షీయేత హిమవానపి ॥ 32-10॥

ఉత్పీదేరవ్రజాః సర్వాః న కుర్యుః కర్మ చేద్భువి ।
తథా హ్యేతా న వర్ధేరన్కర్మ చేదఫలం భవేత్ ॥ 32-11॥

ఆపి చాప్యఫలం కర్మ పశ్యామః కుర్వతో జనాన్ ।
నాన్యథా హ్యపి గచ్ఛంతి వృత్తిం లోకాః కథంచన ॥ 32-12॥

యశ్చ దిష్టసరో లోకే యశ్చాపి హఠనాదికః ।
ఉభావపి శఠావేతౌ కర్మబుద్ధిః ప్రశస్యతే ॥ 32-13॥

యో హి దిష్టముపాసీనః నిర్విచేష్టః సుఖం శయేత్ ।
అవసీదేత్సుదుర్బుద్ధిరామో ఘట ఇవోదకే ॥ 32-14॥

తద్దైవ హఠదుర్బుద్ధిః శక్తః కర్మణ్యకర్మకృత్ ।
ఆసీత న చిరం జీవేదనాథ ఇవ దుర్బలః ॥ 32-15॥

అకస్మాదిహ యః కశ్చిదర్థం ప్రాప్నోతి పూరుషః ।
తం హఠేనేతి మన్యంతే స హి యత్నో న కన్యచిత్ ॥ 32-16॥

యచ్ఛాపి కించిత్ పురుషః దిష్టం నాను భజత్యుత ।
దైవేన విధినా పార్థ తద్దైవమితి నిశ్చితమ్ ॥ 32-17॥

యత్ స్వయం కర్మణా కించిత్పలమాప్నోతి పూరుషః ।
ప్రత్యక్షమేతల్లోకేషు తత్ప్రారుషమితి శ్రుతమ్ ॥ 32-18॥

స్వభావతః ప్రవృత్తో యః ప్రాప్నోత్యర్థం న కారణాత్ ।
తత్య్వభావాత్మకం విద్ధి ఫలం పురుషసత్తమ ॥ 32-19॥

ఏవం హఠాచ్చ దైవాచ్చ స్వభావాత్కర్మణస్తథా ।
యాని ప్రాప్నోతి పురుషస్తత్ఫలం పూర్వకర్మణామ్ ॥ 32-20॥

ధాతాపి హి స్వకర్మైవ తైస్తైర్జ్ఞేతుభిరీశ్వరః ।
విదధాతి విభజ్యేహ ఫలం పూర్వకృతం నృణామ్ ॥ 32-21॥

యద్ధి యం పురుషః కించిత్కురుతే వై శుభాశుభమ్ ।
తద్ధాతృవిహితం విద్ధి పూర్వకర్మఫలోదయమ్ ॥ 32-22॥

కారణం తస్య దేహోఽయం ధాతుః కర్మణి వర్తతే ।
స యథా ప్రేరయత్యేనం తథాయం కురుతేఽవశః ॥ 32-23॥

తేషుతేషు హి కృత్యేషు వినియోక్తా మహేశ్వరః ।
సర్వభూతాని కౌంతేయ కారయత్యవశాన్యపి ॥ 32-24॥

మనసార్థాన్వినిశ్చిత్య పశ్చాత్ప్రాప్నోతి కర్మణా ।
బుద్ధిపూర్వం స్వయం వీర పురుషస్తత్ర కారణమ్ ॥ 32-25॥

సంఖ్యాతుం నైవ శక్యాని కర్మాణి పురుషర్షభ ।
అగారనగరాణాం హి సిద్ధిః పురుషహైతుకీ ॥ 32-26॥

తిలే తైలం గవి క్షీరం కాష్ఠే పావకమంతతః ।
ధియా ధీరో విజానీయాదుపాయం చాస్య సిద్ధయే ॥ 32-27॥

తతః ప్రవర్తతే పశ్చాత్కారణేష్వస్య సిద్ధయే ।
తాం సిద్ధిముపజీవంతి కర్మజామిహ జంతవః ॥ 32-28॥

కుశలేన కృతం కర్మ కర్తా సాధు స్వనుష్ఠితమ్ ।
ఇదం త్వకుశలేనేతి విశేషాదుపలభ్యతే ॥ 32-29॥

ఇష్టాపూర్తఫలం న స్యాన్న శిష్యో న గురుర్భవేత్ ।
పురుషః కర్మసాధ్యేషు స్వాచ్ఛేదయమకారణమ్ ॥ 32-30॥

ఇతి శ్రీమహాభారతే వనపర్వాంతర్గత అర్జునాభిగమనపర్వణి
ద్రౌపదీవాక్యే ద్వాత్రింశోఽధ్యాయః ॥32 ॥

శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామి వారి గోవిందనామావళి

అథ క్షమాప్తార్థనా

యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।
తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే ॥

అథ లోకక్షేమప్రార్థనా

స్వస్తిప్రజాభ్యః పరిపాలయంతాం న్యాయ్యేనమార్గేణ మహీం మహీశాః ।
గోబ్రాహ్మణేభ్యశ్చుభమస్తు నిత్యం లోకాస్సమస్తాస్సుఖినో భవన్తు ॥

అథ భగవత్సమర్పణమ్

కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేస్స్వభావాత్ ।
కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

అథ మంగళమ్

శ్రీయఃకాంతాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।
శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

